

# Οι πρακτικές LINC για την ενδυνάμωση των δεσμών μεταξύ σχολείου και οικογένειας και την πρόληψη της σχολικής διαρροής

Τσαλαπάτα Χαρίκλεια<sup>1</sup>, Αλιμήση Ρενέ<sup>2</sup>, Olivier Heidmann<sup>2</sup>, Κουτσαυτικής

Δημήτρης

<sup>1</sup> Μηχανικός Η.Υ

[htsalapa@uth.gr](mailto:htsalapa@uth.gr)

<sup>2</sup> Μηχανικός Η.Υ

[ralimisi@gmail.com](mailto:ralimisi@gmail.com)

<sup>3</sup> Μηχανικός Η.Υ

[olivier.heidmann@gmail.com](mailto:olivier.heidmann@gmail.com)

<sup>4</sup> Μηχανικός Η.Υ

[dikoutsas@uth.gr](mailto:dikoutsas@uth.gr)

## ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία εστιάζει στο φαινόμενο της σχολικής διαρροής και αναγνωρίζει την ανάπτυξη ισχυρών επικοινωνιακών δεσμών μεταξύ σχολείου και οικογένειας ως μία πιθανή στρατηγική πρόληψης. Σε αυτή την κατεύθυνση προτείνονται εργαλεία και πρακτικές που έχουν ως στόχο να ενθαρρύνουν και να διευκολύνουν τους γονείς να συμμετέχουν ενεργά στο σχολείο, να ενισχύσουν τις σχέσεις σχολείου-οικογένειας και να προβληματιστούν εποικοδομητικά γύρω από το φαινόμενο της σχολικής διαρροής. Μία ψηφιακή κοινότητα με έντονη την παρουσία στοιχείων κοινωνικής δικτύωσης έχει στηθεί με στόχο να ενισχύσει την επικοινωνία μεταξύ γονέων, εκπαιδευτικών και μαθητών. Επιπρόσθετα, ειδικά διαμορφωμένες δραστηριότητες έχουν σχεδιαστεί με στόχο να ενθαρρύνουν την συνεργασία μεταξύ γονέων, εκπαιδευτικών και μαθητών και την σύνδεση του σχολείου και με την πραγματική ζωή. Η προτεινόμενη προσέγγιση έχει σχεδιαστεί στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού έργου LINC και εφαρμόζεται πιλοτικά σε επιλεγμένα δημοτικά σχολεία στην Ελλάδα, στην Σουηδία, στην Τσεχία και σε επιλεγμένα γυμνάσια στην Γαλλία.

**ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ:** Σχολική διαρροή, ψηφιακές κοινότητες, αλληλεπιδράσεις εκπαιδευτικών-γονέων, συμμετοχή γονέων

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια δίνεται έμφαση στην σχέση εκπαιδευτικού-γονέων καθώς και στην ενεργό ανάμειξη των γονέων στη σχολική ζωή. Οι δεσμοί που αναπτύσσονται μεταξύ σχολείου και οικογένειας προσδιορίζονται από την φύση των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνουν οι γονείς καθώς και τον τρόπο ανάμειξης των γονέων στη σχολική ζωή. Στη βιβλιογραφία συχνά γίνεται διαχωρισμός της ‘απλής εμπλοκής’ από την ‘ουσιαστική συμμετοχή και συνεργασία’.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το μοντέλο τεσσάρων σταδίων που προτάθηκε από τους Martin, Ranson, και Tall (1997) το οποίο διακρίνει τέσσερα στάδια ανάπτυξης δεσμών μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Το πρώτο στάδιο περιγράφει τη σχέση ως μία σχέση εξάρτησης με τους γονείς να εκτιμούν όπως χαρακτηριστικά περιγράφει η Μπακάλμπαση (2011) την ‘επαγγελματική εμπειρογνομοσύνη των εκπαιδευτικών’. Στο δεύτερο στάδιο οι εκπαιδευτικοί ζητούν την άποψη των γονέων σε θέματα που αφορούν το σχολείο για αυτό το λόγο το στάδιο αυτό περιγράφεται και ως στάδιο ‘συνδρομής’. Το τρίτο στάδιο εστιάζει στην ενεργό ανάμειξη των γονέων στο σχολείο στο πλαίσιο της οποίας δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για ουσιαστική αλληλεπίδραση. Το τέταρτο στάδιο περιγράφει την συνεργασία και την συμμετοχή των γονέων στη σχολική ζωή ως ισότιμων εταίρων με ευθύνες και αρμοδιότητες (Μπακάλμπαση, 2011). Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Μπακάλμπαση (2011) το μοντέλο αυτό περιγράφει πώς η απλή ‘εμπλοκή’ μπορεί να εξελιχθεί σε μια αμοιβαία συνεργασία ή ‘συνεταιρισμό’ (partnership).

Στη βιβλιογραφία τονίζεται η σημασία της συμμετοχής των γονέων στην σχολική ζωή για την εξέλιξη και την ανάπτυξη του παιδιού. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Epstein (1992, σελ. 1141) «το βασικό μήνυμα των σχετικών ερευνών είναι ότι η οικογένεια παραμένει ο σημαντικότερος παράγοντας για τη μάθηση, την ανάπτυξη και τη σχολική επιτυχία των παιδιών». Τα οφέλη της ουσιαστικής συμμετοχής των γονέων στη σχολική κοινότητα δεν εντοπίζονται μόνο στις σχολικές

επιδόσεις των παιδιών αλλά και στις επικοινωνιακές και κοινωνικές τους δεξιότητες, στο τρόπο που διαμορφώνονται οι αντιλήψεις τους για το σχολείο και τον περιβάλλοντα κόσμο (Hill & Craft, 2003; Σταμέλος & Μπαρτζακλή, 2005; Μπακάλμπαση 2011). Οι σχέσεις σχολείου- οικογένειας έρχονται στο προσκήνιο και όσον αφορά στο πρόβλημα της σχολικής διαρροής με αρκετές έρευνες να υποστηρίζουν την σημασία της συνεργασίας οικογένειας-σχολείου για την έγκαιρη αντιμετώπιση του προβλήματος (Pomerantz et al., 2007; Robinson and Meredith, 2013)

Τα εμπόδια για υγιή και ουσιαστική συνεργασία είναι αρκετά. Συχνά στη βιβλιογραφία σχετίζονται ποικιλοτρόπως με το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο της οικογένειας (Grolnick et al, 1997), το μορφωτικό επίπεδο των γονέων (Grolnick & Slowiaczek, 1994), ψυχολογικούς παράγοντες, δημογραφικά χαρακτηριστικά (Hill & Taylor, 2004) ή συγκεκριμένες στάσεις και αντιλήψεις (π.χ η πεποίθηση ότι η συμμετοχή τους δεν είναι απαραίτητη και δεν θα επιφέρει κάποιο θετικό αποτέλεσμα) (Dwyer & Hecht, 2001). Εμπόδια όμως φαίνεται να εντοπίζονται και στην πλευρά των εκπαιδευτικών. Συχνά παρατηρείται δυσπιστία αναφορικά με την ικανότητα των γονέων να συνεισφέρουν στο σχολείο ή ελλιπής ενημέρωση αναφορικά με τον τρόπο ενθάρρυνσης των γονέων να συμμετέχουν στην σχολική κοινότητα (Σταμέλος & Μπαρτζακλή, 2005). Ο τρόπος που είναι επίσης δομημένο το σχολικό πρόγραμμα δεν φαίνεται να βοηθά στην αποτίναξη στερεοτυπικών προσεγγίσεων γύρω από το ρόλο που παραδοσιακά λαμβάνουν εκπαιδευτικοί και γονείς.

Χωρίς να θέτουμε ζητήματα διοικητικών και δομικών αλλαγών που απαιτούν χρόνο, τι θα μπορούσε να γίνει ώστε να ενθαρρύνουμε την υγιή ανάμειξη των γονέων στη σχολική κοινότητα και με ποιους τρόπους θα μπορούσαμε να τονώσουμε τους δεσμούς μεταξύ σχολείου και οικογένειας μπροστά στον κίνδυνο της σχολικής διαρροής; Με αυτά ως βασικά ερωτήματα παρουσιάζουμε τις πρακτικές που προτείνει το πρόγραμμα LINC. Συνοπτικά, το πρόγραμμα LINC προτείνει μία σειρά από δραστηριότητες που έχουν ως στόχο να φέρουν κοντά γονείς, εκπαιδευτικούς και μαθητές. Μέσα από αυτές τις δραστηριότητες οι συμμετέχοντες καλούνται να συνεργαστούν και να προβληματιστούν γύρω από επιστημονικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά ζητήματα ενώ παράλληλα καλούνται να αναστοχαστούν γύρω από τον ρόλο τους στην σχολική κοινότητα. Μία ψηφιακή κοινότητα έχει επίσης σχεδιαστεί με στόχο να ενισχύσει την επικοινωνία μεταξύ οικογένειας και σχολείου, να προβληματίσει εποικοδομητικά γύρω από το θέμα της σχολικής διαρροής και να λειτουργήσει ως χώρος ανταλλαγής απόψεων και εμπειριών.

## Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ LINC

Η ψηφιακή κοινότητα LINC (<http://community.linc-project.eu>) αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου LINC με σκοπό να λειτουργήσει ως ένα χώρος επικοινωνίας και ανταλλαγής εμπειριών και απόψεων μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας. Δεν έχει ως στόχο να αντικαταστήσει προϋπάρχουσες μορφές επικοινωνίας, αλλά να λειτουργήσει συμπληρωματικά σε αυτές. Εκπαιδευτικοί, γονείς και μαθητές που ανήκουν σε μία σχολική κοινότητα μπορούν να εγγραφούν στην ψηφιακή κοινότητα LINC.

Η ψηφιακή κοινότητα LINC ενσωματώνει διάφορα εργαλεία και υπηρεσίες για επικοινωνία, ανταλλαγή εμπειριών, προβολή σχολικών δράσεων, ενημέρωση και πληροφόρηση τόσο γύρω από την καθημερινή σχολική ζωή όσο και γύρω από κοινωνικά διλλήματα και εκπαιδευτικές προσεγγίσεις. Εκπαιδευτικοί και γονείς αλλά και μαθητές με την βοήθεια των εκπαιδευτικών τους μπορούν να δημοσιεύουν υλικό στην κοινότητα. Οι μαθητές έχουν πρόσβαση μόνο σε υλικό που έχει προσδιοριστεί ως κατάλληλο για τους μαθητές. Πιο συγκεκριμένα η ψηφιακή κοινότητα προσφέρει πρόσβαση σε:

- μία συλλογή από άρθρα δημοσιευμένα από τα μέλη της κοινότητας και της ομάδας LINC με έμφαση σε θέματα που αφορούν την σχολική καθημερινότητα, την συνεργασία σχολείου οικογένειας, το πρόβλημα της σχολικής διαρροής, την ενεργό συμμετοχή όλων στην εκπαιδευτική διαδικασία κ.α
- χώρους συζήτησης για γονείς, γονείς και εκπαιδευτικούς, εκπαιδευτικούς και μαθητές
- υπηρεσίες δημοσίευσης άρθρου
- μία συλλογή από εκπαιδευτικό υλικό και ιδέες για καλύτερη συνεργασία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών και την πρόληψη της σχολικής διαρροής
- εκπαιδευτικές δράσεις που έχουν λάβει χώρα σε σχολικό περιβάλλον
- ένα Wiki για συνεργατική σύνθεση κειμένων
- μία συλλογή από βίντεο για την υποστήριξη των μελών της κοινότητας

- έναν οδηγό χρήσης για την υποστήριξη των μελών της κοινότητας
- πρόσφατα νέα και ανακοινώσεις
- σε κοινωνικά δίκτυα σχετικά με το πρόγραμμα LINC



*Εικόνα 1: Η κύρια σελίδα της ψηφιακής κοινότητας LINC*

Τεχνικά, η ψηφιακή κοινότητα LINC εκμεταλλεύεται το πλεονέκτημα του δικτύου ιστοσελίδων του Wordpress που επιτρέπει την δημιουργία πολλαπλών ιστοσελίδων από την ίδια εγκατάσταση του Wordpress. Ουσιαστικά, ένα σύνολο με το ίδιο πυρήνα αρχείων του Wordpress, αξιοποιείται από πολλές ιστοσελίδες ταυτόχρονα. Οι χρήστες μπορούν να δημοσιεύσουν συγχρόνως σε πολλές ιστοσελίδες. Τα πρόσθετα εργαλεία και τα θέματα διαμοιράζονται από όλες τις ιστοσελίδες, ωστόσο κάθε ιστοσελίδα έχει μοναδικούς καταλόγους για το ανέβασμα των πολυμέσων. Η ίδια βάση δεδομένων χρησιμοποιείται επίσης για όλες τις ιστοσελίδες, έχουν όμως δημιουργηθεί ξεχωριστοί πίνακες για κάθε ιστοσελίδα. Το χαρακτηριστικό πολλαπλών ιστοσελίδων του Wordpress, επιτρέπει την υποστήριξη πέντε διαφορετικών ιστοσελίδων της κοινότητας LINC (μία για κάθε γλώσσα: Αγγλικά, Γαλλικά, Τσέχικα, Ελληνικά και Τσέχικα) που απευθύνονται στα μέλη της σχολικής κοινότητας που βρίσκονται στις χώρες αυτές.

Ο σχεδιασμός μίας κοινότητας και οι υπηρεσίες που ενσωματώνονται σε αυτή παίζουν σημαντικό ρόλο καθώς αποτελούν την απαραίτητη υποδομή για την δημιουργία μίας κοινότητας. Παρόλα αυτά, ο η υποδομή αυτή καθ' αυτή δεν οδηγεί απαραίτητα στην ανάπτυξη της διαδικτυακής κοινότητας (Rheingold, 1993; Oren et al., 2000). Για να ενθαρρυνθεί η αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών, διάφορες τεχνικές έχουν ενταχθεί στον σχεδιασμό της κοινότητας, όπως η «αίθουσα της φήμης (hall of fame)» όπου κατατάσσονται οι πιο δραστήριοι χρήστες. Επίσης, οι χρήστες που δημοσιεύουν συχνά επιβραβεύονται με την λήψη 'αστεριών' που γίνονται άμεσα ορατά σε όλα τα μέλη της κοινότητας. Αντίστοιχα επιβραβεύονται και οι χρήστες που αξιοποιούν συχνά το φόρουμ για να εγείρουν ή να απαντήσουν ερωτήματα, να διατυπώσουν απόψεις και προβληματισμούς. Οι τεχνικές αυτές όπως γίνεται αντιληπτό χρησιμοποιούνται για να παρακινήσουν την συμμετοχή αλλά δεν διασφαλίζουν ούτε την αυξημένη συμμετοχή αλλά ούτε και την ποιότητά της.

Η ψηφιακή κοινότητα είναι διαθέσιμη προς χρήση από τον Σεπτέμβριο του 2014. Τα σχόλια των χρηστών λήφθηκαν υπόψη και μία σειρά βελτιωτικών δράσεων έλαβε χώρα με στόχο να πληρεί η κοινότητα κριτήρια ευχρηστίας και συνέπειας στο σχεδιασμό. Πάνω από 80 δημοσιεύσεις έχουν γίνει στην κοινότητα, κυρίως από τα μέλη της ομάδας LINC και από εκπαιδευτικούς. Το επόμενο διάστημα οι εκπαιδευτικοί σκοπεύουν να δημοσιεύσουν έργα (π.χ μικρά projects, συνεντεύξεις, εκθέσεις, ζωγραφιές, φωτογραφικό ρεπορτάζ) που έχουν γίνει στο πλαίσιο των προτεινόμενων δραστηριοτήτων LINC με την συνεργασία γονέων και μαθητών. Αναμένεται ότι η κίνηση αυτή θα εγείρει το ενδιαφέρον γύρω από την κοινότητα LINC και θα ενθαρρύνει τους γονείς να μιλήσουν για τις εμπειρίες τους κάνοντας χρήση των εργαλείων της κοινότητας.

## **ΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**

Στο πλαίσιο του έργου LINC, σχεδιάστηκαν 10 δραστηριότητες που έχουν ως στόχο αφενός να τονώσουν την συνεργασία μεταξύ γονέων, εκπαιδευτικών και μαθητών, αφετέρου να φέρουν τη σχολική πραγματικότητα πιο κοντά στην πραγματική ζωή. Οι δραστηριότητες προτάθηκαν από τα σχολεία που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και σχεδιάστηκαν από εκπαιδευτικούς με την υποστήριξη της παιδαγωγικής ομάδας του προγράμματος. Οι δραστηριότητες εγείρουν θέματα διαπολιτισμικά,

προβληματίζουν γύρω από την αξία της εκπαίδευσης, φέρνουν κοντά τους μαθητές με το χώρο εργασίας και με κοινότητες πρακτικής κ.α. Συνοπτικά αναφέρουμε τι πραγματεύεται κάθε δραστηριότητα:

**‘Αστροπαρατήρηση’:** Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας γονείς, μαθητές και εκπαιδευτικοί με την βοήθεια μίας ομάδας ειδικών (π.χ μελών λέσχης αστρονομίας) καλούνται να αποσαφηνίσουν βασικές έννοιες και στοιχεία αστρονομίας και να ανακαλύψουν την ομορφιά του έναστρου νυχτερινού ουρανού. Για την διευκόλυνση της κατανόησης αξιοποιείται και ο ψηφιακός αλλά ρεαλιστικός και τρισδιάστατος ουρανός του λογισμικού Stellarium. Οι συζητήσεις συνδυάζονται με πραγματική παρατήρηση ουράνιων αντικειμένων με χρήση τηλεσκοπίων στην αυλή του σχολείου ή σε άλλα κατάλληλα σημεία στην πόλη. Οι συμμετέχοντες καλούνται να αποτυπώσουν την εμπειρία τους στην ψηφιακή κοινότητα LINC.

**Κυνήγι Θησαυρού:** Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας οι εκπαιδευτικοί σχεδιάζουν το γνωστό παιχνίδι θησαυρού όπου η επίλυση ενός γρίφου οδηγεί σε επόμενο γρίφο προς επίλυση και διαδοχικά στο τελικό έπαθλο. Οι ομάδες που συμμετέχουν απαρτίζονται από γονείς και μαθητές που από κοινού προσπαθούν να επιλύσουν τους γρίφους. Άλλα άτομα (π.χ κάτοικοι της πόλης) μπορεί να εμπλακούν στην διαδικασία επίλυσης ή να παίζουν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του παιχνιδιού. Ίδανικά το κυνήγι θα πρέπει να διαδραματίζεται στο περιβάλλον μίας πόλης ή γειτονιάς και να οδηγεί τους συμμετέχοντες σε σημεία πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος (π.χ σε κάποιο μουσείο, σε ιστορικό κτίριο κτλ).

**Περίηγηση στον κόσμο των ξωτικών:** Στη δραστηριότητα αυτή ο κόσμος των ξωτικών αξιοποιείται για μια σειρά δράσεων που φέρνουν κοντά μικρούς και μεγάλους. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία μαθητές δραματοποιούν ιστορίες και λαϊκές αφηγήσεις γύρω από τον κόσμο των ξωτικών. Οι μικροί σε ηλικία μαθητές και οι γονείς τους καλούνται να περιηγηθούν στον κόσμο των ξωτικών έτσι όπως τον έχουν στήσει για αυτούς οι μεγαλύτεροι σε ηλικία μαθητές του σχολείου. Εμπνευσμένοι από αφηγήσεις και σύγχρονα κείμενα από την φανταστική λογοτεχνία οι μαθητές μπορούν να δημιουργήσουν δικά τους κείμενα και ιστορίες ή να «χτίσουν» στα ήδη υπάρχοντα. Μία σειρά επιπρόσθετων δραστηριοτήτων μπορεί να λάβει χώρα εντός και εκτός σχολικής τάξης που εγείρουν την φαντασία και τον προβληματισμό και ενθαρρύνουν την αυτό-έκφραση και την φιλιανγνωσία.

**Πολιτισμική συνείδηση και συνύπαρξη:** Η δραστηριότητα αυτή έχει ως στόχο την διαμόρφωση πολυπολιτισμικής συνείδησης, την αποδοχή του διαφορετικού και την ουσιαστική επικοινωνία απαλλαγμένη από στερεότυπα και δογματισμούς. Οι μαθητές καλούνται να μιλήσουν για τους εαυτούς τους, να γνωρίσουν τους συμμαθητές τους, να προβάλλουν στοιχεία της κουλτούρας τους, να προβληματιστούν εποικοδομητικά σχετικά με την πολιτισμική πολυμορφία. Οι γονείς και άλλα ενδιαφερόμενα οικογενειακά μέλη μπορούν να συμμετέχουν στην δραστηριότητα αυτή. Οι εκπαιδευτικοί δρουν σαν καθοδηγητές.

**Αντεστραμμένη τάξη:** Η δραστηριότητα αυτή έχει προταθεί από το δημοτικό σχολείο Sandarne της Σουηδίας. Η δραστηριότητα έχει ως στόχο να φέρει τους γονείς πιο κοντά στην σχολική πραγματικότητα και καθημερινότητα. Στο πλαίσιο της δραστηριότητας οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να λάβουν το ρόλο του δασκάλου και να διδάξουν τους γονείς τους. Το διδακτικό αντικείμενο είναι από το χώρο της μουσικής, των μαθηματικών, της φυσικής αγωγής κτλ και σχετίζεται άμεσα με τις κεκτημένες γνώσεις και δεξιότητες των μαθητών στο σχολείο. Για την καλύτερη οργάνωση της δραστηριότητας, οι μαθητές με την βοήθεια των εκπαιδευτικών προσκαλούν τους γονείς στο σχολείο. Στη συνέχεια και με βάση το ενδιαφέρον που έχει εκδηλωθεί οι μαθητές με την βοήθεια των εκπαιδευτικών τους οργανώνουν τους γονείς σε ομάδες και ετοιμάζουν τις σχετικές δραστηριότητες. Ένας μαθητής ορίζεται «καθοδηγητής» μίας ομάδας γονέων. Κάθε δραστηριότητα λαμβάνει χώρα σε διαφορετική αίθουσα. Μία αίθουσα δεσμεύεται για συναντήσεις γονέων και εκπαιδευτικών- αυτός είναι ένας ακόμα τρόπος άντλησης στοιχείων σχετικά με την σχολική ζωή των παιδιών τους.

**Ο μαθητής στο ρόλο του δασκάλου Πληροφορικής:** Η δραστηριότητα αυτή έχει προταθεί από το γυμνάσιο ORT Daniel Mayer της Γαλλίας και στοχεύει στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ οικογένειας και σχολείου. Δάσκαλοι, γονείς και παιδιά ενώνουν τις δυνάμεις τους και συνεργάζονται με έναν κοινό σκοπό: την ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων των γονέων. Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές αναλαμβάνουν διδακτικό έργο, οι εκπαιδευτικοί καθοδηγούν και υποστηρίζουν τους μαθητές και οι γονείς γίνονται πάλι μαθητές με υπεύθυνους εκπαιδευτικούς τα παιδιά τους. Αυτή η δραστηριότητα φέρνει όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας κοντά και δίνει έναν ενεργό ρόλο στους μαθητές, ενώ ταυτόχρονα ενδυναμώνει την αυτοπεποίθησή τους.

**Γονείς και μαθητές μιλούν για τα επαγγέλματα:** Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας δάσκαλοι, γονείς και παιδιά εμπλέκονται σε διάλογο γύρω από θέματα εκπαίδευσης και επαγγελματικών ρόλων. Ο διάλογος αυτός θα κορυφωθεί κατά την οργάνωση μίας ημερίδας όπου οι γονείς (εθελοντικά) θα παρουσιάσουν πτυχές της επαγγελματικής τους ζωής. Η ημερίδα θα διεξαχθεί σε φιλικό κλίμα με απώτερο σκοπό γονείς, μαθητές και εκπαιδευτικοί να ενώσουν τις δυνάμεις τους και να διεξάγουν εποικοδομητικό διάλογο γύρω από θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού.

Στη ίδια θεματική περιοχή εμπίπτει και η δραστηριότητα **‘Ο κόσμος της Εργασίας και Εγώ’**. Εδώ όμως η προσέγγιση αλλάζει. Πιο συγκεκριμένα, η δραστηριότητα στοχεύει στην ενίσχυση του δεσμού μεταξύ σχολείου και πραγματικής ζωής καθώς και στο να παρέχει ευκαιρίες σε άτομα της σχολικής κοινότητας να σκεφτούν την αξία της εκπαίδευσης σε σχέση με τις επαγγελματικές προοπτικές στη ζωή τους. Μέσω αυθεντικών εμπειριών οι μαθητές αρχίζουν να οικοδομούν και να κατανοούν τον κόσμο της εργασίας και να σκέφτονται τις δικές τους επαγγελματικές φιλοδοξίες. Οι επαγγελματικές τους φιλοδοξίες συζητούνται και δημιουργικά δίνεται σε αυτές μια δομημένη μορφή μέσω της χρήσης εννοιολογικών χαρτών.

**Αναγνωρίζοντας την αξία της εκπαίδευσης:** Η δραστηριότητα αυτή αφορά μαθητές ηλικίας 6 έως 10 ετών και στοχεύει στο να προβληματίσει νωρίς γύρω από την αξία της εκπαίδευσης. Η προτεινόμενη παρέμβαση επικεντρώνεται κυρίως στην εξερεύνηση της αξίας της εκπαίδευσης μέσω πραγματικών καταστάσεων που απορρέουν από την πραγματική ζωή. Η άσκηση στοχεύει στο να εκθέσει τους μαθητές σε δράσεις που αντικατοπτρίζουν την αξία της εκπαίδευσης. Οι πιο συχνές ερωτήσεις ‘γιατί πρέπει να διαβάσω;’ και ‘για ποιο λόγο χρειάζεται το σχολείο?’ δεν είναι στη λογική αυτής της δραστηριότητας. Η δραστηριότητα ενθαρρύνει την ενεργή συμμετοχή σε αυθεντικές δράσεις που επιτρέπουν στους μαθητές να αναγνωρίσουν το ρόλο που παίζει η εκπαίδευση στην κατανόηση του περιβάλλοντα κόσμου καθώς και να δουν πως η αξιοποίηση της γνώσης συνδέεται με την ανάπτυξη και την πρόοδο.

**Απομιθοποιώντας την τεχνολογία:** Η δραστηριότητα αυτή καλεί γονείς και μαθητές να συνεργαστούν και να κάνουν τις δικές τους ρομποτικές κατασκευές με χρήση της τεχνολογίας Arduino. Εκπαιδευτικοί καθώς και άτομα με εμπειρία στο χώρο της εκπαιδευτικής ρομποτικής θα υποστηρίξουν τις προσπάθειες αυτές. Μέσα από αυτή την διαδικασία γονείς και μαθητές έρχονται πιο κοντά και μαζί ανακαλύπτουν τον χώρο της ρομποτικής. Παράλληλα μελετούν διάφορες έννοιες από τις Φυσικές επιστήμες και άλλα γνωστικά αντικείμενα. Μία έκθεση μπορεί να οργανωθεί με στόχο να παρουσιαστούν οι ρομποτικές κατασκευές που θα προκύψουν στο σχολικό κοινό.

## ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

Οι δραστηριότητες που περιγράφονται παραπάνω, εφαρμόζονται πιλοτικά σε επιλεγμένα σχολεία στην Ελλάδα, στην Σουηδία, στην Γαλλία και στην Τσεχία. Πιο συγκεκριμένα, ενώ οι δραστηριότητες εφαρμόζονται γίνεται μία προσπάθεια συλλογής δεδομένων που αφορούν τις αρχικές αντιδράσεις των συμμετεχόντων, τις εμπειρίες τους και τις απόψεις τους. Παράλληλα καταγράφεται η δράση τους στην ψηφιακή κοινότητα LINC.

Η διαδικασία της εφαρμογής είναι σε εξέλιξη και για αυτό το λόγο τελικά αποτελέσματα όσον αφορά το εγχείρημα LINC δεν υπάρχουν αυτή τη στιγμή. Με βάση τα αποτελέσματα που έχουν ήδη συλλεχθεί φαίνεται ότι το έργο LINC ανταποκρίνεται σε υπαρκτές ανάγκες. Επίσης διαφαίνεται ότι τα εμπόδια για την ουσιαστική αλληλεπίδραση μεταξύ οικογένειας και σχολείου είναι αρκετά αλλά όχι και άκαμπτα. Και στις τέσσερις χώρες όπου ξεκίνησαν οι πιλοτικές εφαρμογές οι γονείς φαίνονται να ξεπερνούν τους αρχικούς δισταγμούς τους και να απολαμβάνουν τον νέο ρόλο που τους δίνεται μέσα από τις δράσεις του έργου LINC. Οι εκπαιδευτικοί επίσης μεταφέρουν θετικές εντυπώσεις από το όλο εγχείρημα και νοιώθουν ότι λαμβάνουν την απαραίτητη υποστήριξη ώστε να υλοποιήσουν τις δράσεις αυτές στο σχολείο. Οι μαθητές που έλαβαν μέρος στις έως τώρα δραστηριότητες επίσης είναι θετικοί απέναντι σε αυτή την πρωτοβουλία. Συχνά αναφέρονται με ενθουσιασμό στο γεγονός ότι βιώνουν εμπειρίες από κοινού με τους γονείς τους.

*‘Με εντυπωσίασε η επίδειξη στο περιβάλλον Stellarium. Ο ειδικός μας μίλησε για τον ουρανό και τα ουράνια σώματα. Ήταν πολύ ενδιαφέρον και ήταν τόσο ωραία που τα έβλεπα αυτά μαζί με τους γονείς μου’.* (μαθήτρια δημοτικού που συμμετείχε στην ‘Αστροπαρατήρηση’)

Τα μέλη της ομάδας LINC καθώς και οι εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν στο πρόγραμμα καλούν συχνά τους συμμετέχοντες να μιλήσουν για τις εμπειρίες τους. Οι καταγεγραμμένες απόψεις των

γονέων αλλά και τα σχόλια των εκπαιδευτικών αποτελούν πηγή ποιοτικών δεδομένων προς ανάλυση. Με παρόμοιο τρόπο, αξιοποιούνται οι συζητήσεις στο φόρουμ της ψηφιακής κοινότητας LINC, ο τρόπος χρήσης της κοινότητας καθώς και τα έργα που από κοινού φτιάχνουν γονείς και μαθητές. Τελικά αποτελέσματα αναμένονται τον Νοέμβριο του 2015.

## ΣΥΝΟΨΗ

Το άρθρο αυτό εστιάζει στο φαινόμενο της σχολικής διαρροής και αναγνωρίζει την ανάπτυξη ισχυρών επικοινωνιακών δεσμών μεταξύ σχολείου και οικογένειας ως μία πιθανή στρατηγική πρόληψης. Στο πλαίσιο του έργου δέκα δραστηριότητες ειδικά σχεδιασμένες για να ενισχύσουν τους δεσμούς στην σχολική κοινότητα και μία ψηφιακή κοινότητα για την ενθάρρυνση της επικοινωνίας έχουν σχεδιαστεί. Η αξιολόγηση του εγχειρήματος είναι σε εξέλιξη. Τα τελικά αποτελέσματα αναμένονται τον Νοέμβριο του 2015. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο αποτράπηκε η ανάπτυξη τάσεων σχολικής διαρροής είναι ‘δυσκολο-επίτευκτη’ καθώς μία προσωρινή θετική στάση υπέρ της παραμονής στο σχολείο δεν μας εξασφαλίζει από ενδεχόμενο μελλοντικής διαρροής. Το μεγάλο στοιχείο στην παρούσα μελέτη είναι κατά πόσο η προσπάθεια αυτή έχει επηρεάσει θετικά κυρίως γονείς και εκπαιδευτικούς και τους έχει ευαισθητοποιήσει γύρω από την ανάγκη ανάπτυξης επικοινωνιακών δεσμών μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Αν στο πλαίσιο του έργου LINC αυτή η αντίληψη έχει αρχίσει να οικοδομείται τότε οι πρώτες βάσεις έχουν στηθεί για συλλογική πρόληψη και αντιμετώπιση κοινωνικών σύνθετων προβλημάτων όπως αυτό της σχολικής διαρροής.

## ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η εργασία αυτή χρηματοδοτείται με την υποστήριξη από το πρόγραμμα δια βίου μάθησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το παρόν άρθρο αντανακλά τις απόψεις του συγγραφέα και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν μπορεί να κριθεί υπεύθυνη.

## ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Dwyer, D. J., & Hecht, J. B. (2001). Minimal parent involvement. In S. Redding & L. G. Thomas (Eds.), *The Community of the School* (pp. 275-290). Lincoln, IL: Academic Development Institute.
- Epstein, J. (1992). School and Family Partnerships. In Alkin, M. (Ed). *Encyclopaedia of Educational Research*, 1139-1151, 6th edition, New York: Mac- Millan.
- Martin, J., Ranson, S., & Tall, G. (1997). Parents as partners in assuring the quality of schools. *Scottish Education Review*, 29 (1), 39-55.
- Hill, N.E. & Craft, S.A. (2003). Parent- School Involvement and School Performance: Mediated Pathways Among Socioeconomically Comparable African- American and Euro –American Families. *Journal of Educational Psychology*, 95, 74-83.
- Hill, N. E. & Taylor, L. C. (2004). Parental School Involvement and Children’s Academic Achievement. *Current Directions in Psychological Science*, 13(4), 161-164.
- Grolnick, W., Benjet, C., Kurowski, C. & Apostoleris, N. (1997). Predictors of parental involvement in children’s schooling. *Journal of Educational Psychology*, 89, (3), 538-548.
- Grolnick, W. & Slowiaczek, M. (1994). Parents; involvement in children’s schooling: A multidimensional conceptualization and motivational model. *Child Development*, 65, 237-252.
- Oren, A., Nachmias, R., Mioduser, D. & Lahav, O. (2000) ‘Learnnet-A model for virtual learning communities in the world wide web’, *International Journal of Educational Telecommunications*, 6 (2), pp. 141-157.
- Pomerantz, E. M., Moorman, E. A., & Litwack, S. D. (2007). The how, whom, and why of parents’ involvement in children’s academic lives. *Review of Educational Research*, 77(3), 373-410.
- Rheingold, H. (1993) ‘The Virtual Community: Homesteading on the Electronic Frontier’, New York, Harper Collins.
- Robinson, E, Meredith, V 2013, Family factors in early school leaving, CFCA paper, AIFS, Melbourne, viewed 27 Feb 2015,
- Μπακάλμπαση, Ε. (2011). Γονείς και σχολική πραγματικότητα, διαθέσιμο στο <http://www.24grammata.com>
- Σταμέλος Γ. & Μπαρτζακλή Μ. (2005). Διερευνώντας τη σχέση εκπαιδευτικού – γονέων για τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης, στα Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Διοίκηση Α/βαθμιας και Β/βαθμιας Εκπαίδευσης», Αρτα, 2-4/12/2005.